

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Stanisław Stankiewicz (sprawozdawca)

SSN Adam Roch

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej delegowanego do Prokuratury Krajowej Krzysztofa Urgacza

w sprawie **A.S.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 12 marca 2026 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi

z dnia 5 września 2024 r., sygn. akt VI K 555/24,

uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Adam Roch

Zbigniew Kapiński

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

A.„S.” został oskarżony o to, że: w dniu 16 grudnia 2022 r. w nieustalonym w chwili obecnej miejscu, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi sprawcami, co do których wyłączono materiały do odrębnego postępowania, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził W.K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 690 zł, w ten sposób, że za pośrednictwem portalu M. wprowadził pokrzywdzoną w błąd co do zamiaru i możliwości sprzedaży kurtki marki C. a następnie po otrzymanej wpłacie ww. kwoty na konto bankowe o nr [...], nie przesłał zakupionego towaru ani nie zwrócił gotówki, czym działał na szkodę W.K., tj. o popełnienie czynu z art. 286 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 5 września 2024 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VI K 555/24:

1. oskarżonego A. „S.” w ramach zarzucanego mu czynu uznał za winnego tego, że w dniu 16 grudnia 2022 r. w O., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził W.K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 690 zł w ten sposób, że za pośrednictwem portalu M. wprowadził pokrzywdzoną w błąd co do zamiaru i możliwości sprzedaży kurtki marki C., a następnie po otrzymanych od pokrzywdzonej dwóch wpłatach kwot po 345 złotych każda na konto bankowe o nr [...] nie przesłał zakupionego towaru ani nie zwrócił gotówki, działając na szkodę W.K., czym wypełnił dyspozycję art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. wymierzył oskarżonemu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 150 stawek dziennych grzywny po 10 zł jedna stawka;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej w pkt 1 kary pozbawienia wolności na okres 2 lat próby;
3. na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania pracy zarobkowej w okresie próby;
4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego A.„S.” obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej W.K. kwoty 690 zł.

Sąd rozstrzygnął także o kosztach postępowania obciążając nimi oskarżonego.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 13 września 2024 r. bez postępowania odwoławczego.

Kasację, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść oskarżonego A.S. i zarzucił: rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. polegające na wadliwym uznaniu, że awizowane i niepodjęte w terminie zawiadomienie oskarżonego o terminie rozprawy wyznaczonej w dniu 5 września 2024 roku, zostało mu prawidłowo doręczone i wystąpiły tym samym warunki do rozpoznania sprawy pod jego nieobecność, podczas gdy korespondencję tę wysłano ze wskazaniem nieprawidłowych danych identyfikujących osobę oskarżonego jako A. „S.”, co nie mogło doprowadzić do jej odbioru (podjęcia) przez adresata i w konsekwencji skutkowało przeprowadzeniem postępowania pod jego nieobecność z rażącym naruszeniem prawa oskarżonego do obrony, polegającym na uniemożliwieniu mu wzięcia udziału w rozprawie oraz poddania wyroku skazującego wydanego nadto omyłkowo wobec osoby A. „S.” kontroli Sądu II instancji.

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna.

W istocie w przedmiotowej sprawie doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k., a w konsekwencji także i art. 6 k.p.k., co implikowało wydanie orzeczenia kasatoryjnego.

Rozpoznanie niniejszej sprawy (o sygn. akt VI K 555/24) na rozprawie w dniu 5 września 2024 r., nastąpiło bowiem pod nieobecność A.S., przy nieprawidłowym przyjęciu, przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, że oskarżony ten został skutecznie zawiadomiony o terminie rozprawy w trybie art. 133 § 2 k.p.k. Tymczasem brak było podstaw do stwierdzenia, iż wezwanie zostało oskarżonemu prawidłowo doręczone, a tym samym do prowadzenia rozprawy pod jego nieobecność. Lektura materiału aktowego sprawy jasno wskazuje, że postępowanie

przygotowawcze było prowadzone wobec A.S. Mianowicie zostało wydane postanowienie o przedstawieniu zarzutów (ich uzupełnieniu k. 87, 123), a w charakterze podejrzanego został przesłuchany A.S. (k. 106-107, 124-125). Tymczasem akt oskarżenia został skierowany przeciwko A. „S.”, przy czym nie powinno ulegać wątpliwości, że błąd w nazwisku oskarżonego wynikał z oczywistej omyłki pisarskiej, która nie została sprostowana. Skutkowało to tym, że w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, podczas rejestracji sprawy (sygn. akt VI K 555/24) wskazano, iż dotyczy ona oskarżonego A. „S.”. Błąd w nazwisku oskarżonego nie został dostrzeżony i skorygowany w toku dalszych czynności, podejmowanych przez ten Sąd. W konsekwencji zawiadomienie o terminie rozprawy, wyznaczonej na dzień 5 września 2024 r., zostało zatem wysłane do A. „S.”, na adres wskazany przez A.S. Korespondencja ta nie została podjęta i po dwukrotnym jej awizowaniu została zwrócona do nadawcy, tj. Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. Rozprawa przeprowadzona w dniu 5 września 2024 r., pod nieobecność oskarżonego, zakończyła się wydaniem wyroku skazującego. Sąd Rejonowy w części wstępnej wydanego orzeczenia wskazał również, iż rozpoznawał sprawę A. „S.”, a w konsekwencji w sentencji wyroku za winnego popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. omyłkowo uznał oskarżonego A. „S.”.

W realiach przedmiotowej sprawy, nie powinno budzić żadnych wątpliwości, iż wysłanie zawiadomienia o rozprawie innej *de facto* niż oskarżony osobie, nie spełnia warunku prawidłowego poinformowania go o jej terminie, niezbędnego przecież dla prowadzenia postępowania pod nieobecność oskarżonego. Wskazać przy tym należy, iż błąd w nazwisku oskarżonego w korespondencji skierowanej na właściwy adres A.S., nie mógł skutkować ani jej doręczeniem osobistym „do rąk własnych”, ani też jej podjęciem w placówce pocztowej w związku z pozostawieniem awizo w skrzynce pocztowej, gdyż osoba adresata - odbiorcy korespondencji sądowej winna być identyfikowana na podstawie dokumentu potwierdzającego jej tożsamość. Okoliczność ta ma szczególne znaczenie dla doręczenia oskarżonemu zawiadomienia o pierwszym terminie rozprawy, dla którego przepisy prawa procesowego nie przewidują możliwości doręczenia innego, niż osobiste (art. 132 § 1 i § 4 k.p.k.) lub zastępcze (art. 133 k.p.k.). Nie ulega wątpliwości, że wysłanie korespondencji sądowej listem poleconym na inne dane osobowe uniemożliwia

„prawdziwemu” adresatowi odbiór takiej korespondencji, czy to do rąk własnych od pracownika poczty, czy też ewentualnie w placówce pocztowej. Nie jest możliwe w takiej sytuacji złożenie reklamacji, ani jakiegokolwiek negocjowanie z pracownikiem poczty w celu odbioru korespondencji sądowej nominalnie kierowanej do kogoś innego (zob. wyroki SN: z 6 listopada 2024 r., V KK 439/24; z 11 grudnia 2024 r., IV KK 404/24).

Jedną z gwarancji procesowych, przewidzianych w przepisach obecnie obowiązującej procedury karnej, jest prawo oskarżonego do brania udziału w rozprawie (art. 374 § 1 k.p.k.), które umożliwia prowadzenie osobistej obrony w sprawie. Z realizacją tej odmiany prawa do obrony koresponduje obowiązek zawiadomienia oskarżonego o czasie i miejscu rozprawy, wynikający z treści art. 117 § 1 k.p.k. oraz zastrzeżenie, zgodnie z którym czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiła się a brak dowodu, że została o niej powiadomiona - art. 117 § 2 k.p.k. (zob. wyrok SN z 7 marca 2024 r., V KK 546/23). Zatem aby oskarżony mógł realizować gwarantowane przepisem art. 374 § 1 k.p.k. prawo brania udziału w rozprawie, obowiązkiem sądu jest prawidłowe zawiadomienie o jej terminie i miejscu, a gdy brak jest w tym zakresie dowodu, to czynności tej nie powinno się przeprowadzać.

Przechodząc na grunt realiów procesowych niniejszej sprawy zauważyć należy, że A.S. nie został *de facto* prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy głównej zaplanowanej na dzień 5 września 2024 r., a skoro tak, to Sąd nie był również uprawniony do jej prowadzenia pod nieobecność ww. oskarżonego. Tylko i wyłącznie poprawne wskazanie danych osobowych oskarżonego, warunkuje możliwość uznania zawiadomienia za doręczone także i wtedy, gdy nastąpi sytuacja tzw. doręczenia zastępczego, o której stanowi przepis art. 133 § 1 i 2 k.p.k.

Rację ma zatem skarżący, że powyższe uchybienia pozbawiły A.S. prawa do udziału w rozprawie, co stanowi zarazem rażące naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. Ich konsekwencją było również naruszenie wynikającego z art. 6 k.p.k. prawa oskarżonego do obrony, skoro poprzez uniemożliwienie mu osobistego uczestnictwa w rozprawie, nie mógł on składać wyjaśnień, oświadczeń i wniosków, czy też zaskarżyć przedmiotowego wyroku. Mając zaś na uwadze, że prawo stron do uczestniczenia w rozprawie jest

fundamentalnym prawem demokratycznego procesu karnego, a tym samym stanowi jeden z głównych elementów rzetelnego postępowania, to niewątpliwie przedstawione wyżej rażące naruszenia przepisów prawa procesowego, mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, jako że orzekanie z naruszeniem rzetelności procedowania, a szczególnie uniemożliwienie podjęcia aktywnej obrony, nie pozwala uznać, iż wydany wyrok zapadł w wyniku rzetelnego procesu karnego (por. wyroki SN: z 16 lipca 2009 r., V KK 48/09, OSNwSK 2009/1/1559; z 18 grudnia 2013 r., III KK 387/13; z 6 listopada 2018 r., IV KK 421/17).

Konieczne stało się zatem uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. Sąd ten ponownie przeprowadzi postępowanie, respektując gwarancje procesowe oskarżonego.

Mając na uwadze powyższe względy Sąd Najwyższy, orzekł jak w wyroku.

Adam Roch

Zbigniew Kapiński

Stanisław Stankiewicz

[WB]

[r.g.]